

Dokument nr. 15:15.

(1996-97)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 148 - 155.

12. juni - 19. juni 1997

Innhold

Spørsmål	Side
148. Fra stortingsrepresentant Øystein Djupedal, vedr. kursstønad for ungdommer på institusjon, besvart av kommunal- og arbeidsministeren	3
149. Fra stortingsrepresentant Erik Solheim, vedr. økonomisk press mot Stiftelsen for Samfunns- og næringslivsforskning, besvart av olje- og energiministeren	4
150. Fra stortingsrepresentant Erik Solheim, vedr. departementenes kjøp av utredningsarbeider hos uavhengige forskningsinstitusjoner, besvart av finansministeren	4
151. Fra stortingsrepresentant Arild Hiim, vedr. kriminalitet i enkelte motorsykkelmiljøer, besvart av justisministeren	5
152. Fra stortingsrepresentant Erling Folkvord, vedr. likestilling i Forsvaret, besvart av forsvarsministeren	8
153. Fra stortingsrepresentant Erik Solheim, vedr. jødenes eiendeler i Norge under annen verdenskrig, besvart av justisministeren	9
154. Fra stortingsrepresentant Solveig Sollie, vedr. ordningen for statsstipendiater, besvart av kulturministeren	10
155. Fra stortingsrepresentant Trond Mathisen, vedr. fritidsbebyggelse og tilkobling til kloakk og renseanlegg, besvart av miljøvernministeren ...	11

Dokument nr. 15:15.

(1996–97)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 148.

Innlevert 12. juni 1997 fra stortingsrepresentant Øystein Djupedal.

Besvart 20. juni 1997 av kommunal- og arbeidsminister Kjell Opseth.

Spørsmål:

«Vil statsråden sørge for at ungdommer som bor på institusjon skal få kursstønad på lik linje med andre?»

Begrunnelse:

Ungdom som slutter eller blir utvist fra skolen, har rett til alternative tilbud. I mange tilfeller gjøres dette ved å kombinere teoriundervisning i enkelte fag og praksisplass i bedrift. Disse ungdommene kursstønades av arbeidsmarkedsetaten.

Ungdom som bor på institusjon får i dag ikke nyttiggjort seg dette tilbudet på grunn av § 11 i regler for arbeidsmarkedstiltak. Der står det «Kursdeltakere som i kurstiden mottar attføringspenger, annen stønad fra offentlige trygde- eller pensjonsordninger som helt eller delvis skal dekke utgifter til livsopphold, eller har fritt opphold i institusjon får ikke grunnstønad. Tilleggene ytes etter vanlige vilkår der det ikke foreligger rett til tilsvarende etter folketrygdloven.»

Kursstønad kan i flere tilfeller virke som en motivasjonsfaktor for å få skolelei ungdom til å benytte seg av et alternativt tilbud. Erfaringene fra Ungdomshjemmet i Yttrabekken i Rana, som skal motivere ungdom som har brutt skolegang til arbeid, vi-

ser at ungdommen ofte «dropper» ut av praksisplassene fordi de må jobbe gratis. Selv om kursstøtten er liten vil det likevel være en måte å gi disse ungdommene et signal om at deres arbeidsinnsats blir verdsett. Disse ungdommene faller utenfor det tradisjonelle utdanningssystemet. Derfor blir det spesielt viktig å finne ordninger som gjør at de kan fullføre en grunnutdanning.

Svar:

Jeg viser til brev datert 12 juni 1997, spørsmål 148, oversendt meg fra statsråd Sandal til besvarelse.

Hensikten med § 11 i forskrift om tilskudd under opplæring med sikte på høvelig arbeid (samordningsbestemmelsen), er imidlertid å unngå at det offentlige yter dobbel dekning av utgifter til livsopphold.

Jeg ser imidlertid at samordningsbestemmelsen kan innebære et dilemma når det gjelder spørsmålet om å motivere til å delta i opplæring. Jeg ser at det kan være et særlig behov for å motivere unge som har rett til videregående opplæring eller alternative tilbud, og som samtidig befinner seg i en omsorgs- eller behandlingsinstitusjon, slik at denne gruppen ikke faller utenfor arbeidsmarkedet på et senere tidspunkt. Jeg vil derfor se nærmere på saken.

Spørsmål nr. 149.

Innlevert 13. juni 1997 fra stortingsrepresentant Erik Solheim.
Besvart 20. juni 1997 av olje- og energiminister Ranveig Frøiland.

Spørsmål:

«Kan statsråden bekrefte eller avkrefte påstanden som settes fram i bladet Kraft Journalen nr.3/97 om at det er brukt økonomisk press mot Stiftelsen for Samfunns- og næringslivsforskning for å få denne til å trekke to kapitler i den bestilte rapporten, SNF Rapport 02/92 NATURGASS i NORGE?»

Begrunnelse:

Det daværende Nærings- og energidepartementet forlangte i 1995 to kritiske kapitler fjernet fra en bestilt rapport utført av SNF i Bergen. I følget kilder bladet Kraft Journalen har vært i kontakt med har det forekommet økonomisk press, fra departementet sin side, for å få SNF til å trekke de to kapitler. Disse to kapitlene har et kritisk fokus henholdsvis på bygging av gasskraftverk og på det norske Gassforhandlingsutvalget GFUs rolle i det norske gassmarkedet.

I spørretimen onsdag 4. juni 1997 ble statsråden gjentatte ganger spurt om dette forholdet, uten å gi et svar. Det er, etter min mening, en uholdbar situasjon for en statsråd å ha slike beskyldninger hengende over seg. Jeg ber derfor statsråden bekrefte eller avkrefte om et slikt økonomisk press har funnet sted.

Svar:

Det vises til spørsmål 149 til statsråd Stoltenberg av 13. juni 1997.

Jeg har i brev av 6. juni 1997 gjort oppmerksom på at kontrakten med SNF dreier seg om konsulentbistand. Det er kommet klart frem tidligere at det daværende Nærings- og energidepartementet mente at de første utkastene ikke holdt en tilfredsstillende faglig standard og ikke besvarte oppgaven. Private og kommersielle oppdragsgivere forlanger normalt at arbeidet må være fullt utført på en tilfredsstillende måte før totalbetaling finner sted. Tilsvarende må gjelde for arbeid som utføres for offentlige midler. Det daværende Nærings- og energidepartementet ønsket at SNF skulle arbeide videre med problemstillingene. Løsningen ble at SNF strøk enkelte deler av rapporten og omtalte dette i forordet til rapporten. Fullt oppgjør ble betalt når oppdraget ble ansett fullført, og det avtalte antall eksemplarer var mottatt. Det er ikke økonomisk press å forlange at arbeidet skal være fullt utført før full betaling finner sted. Det reflekterer bare det normale prinsippet om ytelse mot ytelse.

I den artikkelen i Kraft Journalen som det refereres til uttaler også lederen for SNF, Torgeir Reve som var prosjektleder, at det ikke ble utøvet økonomisk press.

Spørsmål nr. 150.

Innlevert 13. juni 1997 fra stortingsrepresentant Erik Solheim.
Besvart 20. juni 1997 av finansminister Jens Stoltenberg.

Spørsmål:

«Kan finansministeren gi meg svar på hvor mange utredningsarbeider hvert departement kjøper av uavhengige forskningsinstitusjoner, og hvor mange penger hvert departement bruker på dette i året?»

Begrunnelse:

I sitt svar til meg i spørretimen onsdag 4. juni 1997 sa finansministeren at departementene hadde en viss sum til rådighet for å kjøpe utredningstjenester fra forskningsinstitusjoner, videre sa han at:

«Slike konkrete utredningsoppdrag blir ikke belastet forskningsbevilgningene og blir slik sett ikke betraktet som forskning sett fra departementet side, men blir betraktet som det å kjøpe seg konsulent- og utredningsbistand».

Han antok at det på energisiden kunne beløpe seg til ca. 20 mill. i året.

I den forbindelse vil det være interessant å få en oversikt over hva hvert departement bruker av midler til kjøp av slike utredningstjenester i året og over antall kjøpte utredningsoppgaver i året.

Svar:

En har forstått spørsmålet slik at det kun gjelder departementenes egne kjøp av utredningstjenester.

Nedenstående sammenstilling er basert på opplysninger innhentet fra de enkelte departementer. Som det framgår, har de fleste departementer oppgitt tall for 1996, mens noen i stedet har angitt avsatte midler/planlagt forbruk i 1997, og ett departement har oppgitt tall for en periode som dekker en del av begge årene. På grunn av kort tid til rådighet for besvarelsen, har det ikke vært mulig å lage en helt samordnet oppstilling. Av samme grunn må det tas generelt forbehold om opplysningenes fullstendighet og sammenlignbarhet m.h.t. de forutsetninger hvert departement har lagt til grunn. En kan således ikke se bort fra at avgrensningen av «utredningsarbeider» og definisjonen av «uavhengige forskningsinstitusjoner» kan ha vært foretatt noe forskjellig av de ulike departementer. Flere departementer påpeker at avgrensningene kan være vanskelige, spesielt på så kort tid som de her har hatt til rådighet.

Departement	Periode	Beløp (mill kr)	Antall utredninger
UD	1996	11,7	43
KUF	1997	13 (ca)	25 (ca)
KD	1996	0	0
JD	1996	0,4	1
KAD	1997	9,5	15-20
SHD	1996	17 (ca)	50 (ca)
BFD	1996	4,2	5
NHD + OED	1996	25 (ca)	100 (ca)
FID	1996	3,2	28
LD	1996	1,1	7
SD	1996	11 (ca)	32
MD	1996	14,6	80 (ca)
PSD	okt 96-mai 97	2,0	16
FIN	1996	1,7	9
FD	1997	12,6	22

Spørsmål nr. 151.

Innlevert 13. juni 1997 fra stortingsrepresentant Arild Hiim.

Besvart 25. juni 1997 av justisminister Gerd-Liv Valla.

Spørsmål:

«Hva har Regjeringen, herunder justisdepartementet foretatt seg for å finne frem til, eventuelt iverksette, tiltak for å bekjempe kriminaliteten i enkelte motorsykkelmiljøer? Hvilke tiltak anses aktuelle og når forventes disse å kunne iverksettes?»

«vi (departementet) ikke har gjort noe spesielt med det som ble oversendt fra Stortinget»,

og videre:

«men det ble tatt opp i forbindelse med gårsdagens utspill fra statsministeren».

Begrunnelse:

Den 1. november 1996 fremmet Stortingsrepresentantene Hallgrim Berg, Anders C. Sjaastad og Kristin Krohn Devold forslag om tiltak for å bekjempe kriminaliteten i deler av mc-miljøet. Den 11. februar 1997 behandlet Stortinget forslaget i innst. S. nr: 101 fra justiskomiteen, her ble det anført at intensjonene i forslaget alt var ivaretatt i det arbeidet Regjeringen hadde satt i gang. Forslaget ble oversendt Regjeringen til utredning og uttalelse.

I en interpellasjonsdebatt 6. desember 1996 uttalte daværende justisminister Anne Holt at Regjeringen var urolig over utviklingen i de kriminelle mc-miljøene, og at hun derfor selvfølgelig fulgte med. Hun hevdet dessuten at det var tatt initiativ på både nasjonalt og nordisk plan.

I følge VG-nett ved journalist Erik Tumyr skal ekspedisjonssjef Vidar Refvik 6. juni 1997 ha uttalt:

Uttalelser fra både statsministeren og tildels justisministeren etter bombeattentatet i Drammen natt til 5. juni 1997 ga inntrykk av at Regjeringen for lengst var i arbeid med blant annet nødvendige lovendringer, for eksempel som å forby enkelte motorsykelklubber i byer og tettbygde strøk.

Dette står i sterk kontrast til ekspedisjonssjefens uttalelse, og en kan heller ikke registrere at særskilte tiltak er iverksatt i løpet av det halve år som er gått siden justisminister Holt sitt utsagn i Stortinget.

Svar:

Justisdepartementet har siden kriminalitet i enkelte motorsykkelmiljøer i Norge og Norden oppstod som et problem, fulgt utviklingen nøye og fortløpende iverksatt en rekke tiltak for å holde kontroll med og å bekjempe denne type kriminalitet;

Oslo politikammer opprettet tidlig en spesiell enhet som skulle arbeide særskilt med kriminalitet i MC-miljøer. Enheten ved Oslo politi-kammer består fortsatt og er meget aktiv operativt. Kriminalpolitisen-
sentralen (Kripo) overtok pr. mars 1996 ansvaret som sentralt kriminaletterrettingsorgan og har således fått ansvaret for den nasjonale strategiske etterretningen også for MC-relatert kriminalitet.

Kripo koordinerer all informasjon om MC-relatert kriminalitet vis a vis spesielt utpekte kontaktpersoner ved de lokale politidistrikter og til andre nordiske lands politimyndigheter. Kripo utarbeider også egne rapporter og trusselvurderinger om denne typen kriminalitet, slik at spesielle tiltak og politiinn-satser kan iverksettes etter behov.

Ved politidistrikter som er spesielt belastet med MC-relatert kriminalitet, er det etablert lokale inn-satsstyrker spesielt rettet mot dette problemområdet. Justisdepartementet har også gjennom flere år avsatt ekstraordinære midler til bekjempelse av MC-relatert kriminalitet. Midlene kommuniseres ut til politi-distriktene etter søknad, slik at det kan rettes konkret innsats mot særskilte problemområder.

Justisdepartementet nedsatte i 1994 et utvalg for å utrede organisering og bruk av kriminaletterretning, samt etterforskningsmetoder for bekjempelse av kriminalitet (Metodeutvalget). Utvalget som nylig av-gav sin delinnstilling nr. 2, har særskilt diskutert krimi-nalitet i MC-miljøer og vurdert dette opp mot me-todebruk. Utvalget har konkludert med at «ønskes det bedre politiinnsats mot de kriminelle MC-miljø-ene, må nye metoder vurderes og romavlytting frem-står som særlig aktuelt». Utredningen er nå sendt på høring.

Justisdepartementet arbeider med en nordisk stra-tegiplan med konkrete operative tiltak, og sammen med de andre nordiske land for bekjempelse av MC-relatert kriminalitet. Planen forventes ferdig innen utgangen av 1997.

De nordiske justisministre nedfelte i oktober 1996 følgende felles nordiske initiativer som alle er fulgt opp og under videre utvikling:

- uttak av nasjonale eksperter som på konsulentbasis skal kunne bistå de andre nordiske land i etterforskningsarbeid innenfor området MC-relatert kriminalitet.
- det arbeides med å opprette et fellesnordisk regis-ter over stjalne våpen og våpentekniske spor.
- nye strategiske analyseprosjekter for kartlegging av kriminelle MC-grupper.
- intensivering av det fellesnordiske lovgivnings-samarbeidet vedrørende organisert kriminalitet - herunder MC-relatert kriminalitet.

«Rikspolisjefene» i de nordiske land ved deres «viserikspolisjefer» har ansvaret for oppfølging av forannevnte tiltak. Bekjempelse av MC-relatert kri-

minalitet er faste punkter på dagsordenen ved deres møter.

De nordiske lands politimyndigheter utveksler forøvrig fortløpende informasjon om kriminelle MC-grupper og kartlegging av deres virksomhet. Politimyndighetene, på alle plan, samarbeider om bekjempelse av problemområdet som ikke lenger utelukkende kan sees på som separate nasjonale problemer, men som et felles nordisk problem ved at disse kriminelle gruppene har et svært tett samarbeid og stor reisevirksomhet seg imellom.

Vedrørende internasjonalt samarbeid for bekjem-pelse av MC-relatert kriminalitet, deltar Norge også i tiltak bl.a. i Interpol-regi.

Når det gjelder fremtidige tiltak, kan jeg bekrefte at Justisdepartementet har igangsatt en gjennomgå-else av det foreliggende regelverk med sikte på å kartlegge om dette er tilstrekkelig i forhold til den trussel enkelte deler av MC-miljøet representerer for samfunnet. Justisdepartementet og politiet i Norge deltar som nevnt i et nært og omfattende samarbeid med de øvrige nordiske land i kampen mot denne form for kriminalitet, og en fellesnordisk rapport som beskriver rettstilstanden i de aktuelle land samt de initiativer som overveies på en rekke områder med relevans for MC- kriminalitet, ble utarbeidet i mai i år.

Da Justiskomiteen i januar i år behandlet doku-ment 8:13 (1996-97) - forslag fra stortingsrepre-sentantene Hallgrim Berg, Anders C. Sjaastad og Kris-tin Krohn Devold om tiltak for å bekjempe krimina-litet i deler av MC-miljøet - ga komiteen uttrykk for at regelverket må utformes generelt, og at eventuelle lovendringer må rettes mot de aktuelle typer lov-brudd og ikke mot lovbrutere som kan knyttes til spesielle grupper eller miljøer.

Et sentralt tema i diskusjonene på nordisk plan har bl. a. vært adgangen til å nedlegge oppholdsforbud overfor MC-medlemmer for å hindre at de opphol-der seg på steder hvor de kan være til fare for sine omgivelser.

I Danmark vedtok man som kjent høsten 1996 en lov om forbud mot opphold i bestemte eiendommer. Loven trådte i kraft 16. oktober 1996, og dansk politi har hittil nedlagt ca. 200 oppholdsforbud i medhold av den nye loven. Den nye loven og de forbud som har vært utferdiget i medhold av den, har medført at MC-klubbene nå trekker ut av byene og ser seg om etter eiendommer på landsbygden hvor de ikke har nære naboer. Loven har slik hatt den tilsiktede ef-fekt.

Inntil nylig har oppgjørene mellom de rivaliseren-de motorsykel-klubbene i Norge bare krevd ofre fra motorsykelmiljøet. Dette endret seg da en kvinne i en forbipasserende bil ble drept av en bombe som eksploderte utenfor hovedkvarteret til Bandidos i Drammen natt til 5. juni 1997. Utviklingen av MC-krigen og de farer den nå må anses å representere for uskyldige tredjepersoner, gjør det etter min mening

nødvendig å foreslå umiddelbare tiltak for å beskytte disse. I samsvar med uttalelser som både statsministeren og jeg selv har kommet med den siste tiden arbeider vi nå med en lovhjemmel som åpner for å nedlegge oppholdsforbud på bestemte eiendommer. Hjemmelen vil kunne benyttes til å hindre etablering av voldelige MC-klubber som deltar i bandeoppgjør i tettbygde strøk og slik bidra til å hindre at man får uskyldige ofre i MC-krigen i framtiden.

En bestemmelse om oppholdsforbud vil imidlertid ikke stoppe MC-krigen som sådan eller løse de øvrige kriminalitetsproblemene som er knyttet til enkelte motorsykelmiljøer. For å makte dette må andre virkemidler tas i bruk. Regjeringen har allerede fremmet et tiltak av betydning i denne sammenheng, nemlig forslaget til ny våpenlov. En våpenlov som fra politihold har blitt uttrykt tilfredshet med, men som justiskomiteen dessverre ikke rakk å kunne behandle i vår.

I tillegg vurderes i norsk sammenheng en rekke andre tiltak som forbud mot medlemskap i MC-klubber, forbud mot symboler og inndragningsregler.

Forbud mot medlemskap i MC-klubber:

Det er etter gjeldende rett ikke forbudt å være medlem i MC-klubber. Etter straffeloven § 330 kan imidlertid den som deltar i en forening som har til formål å forøve eller oppmuntre til straffbare handlinger, straffes med bøter eller fengsel i inntil 6 måneder. Det vil være svært vanskelig å bevise at aktuelle MC-klubber har kriminelt formål. Strafforfølgning etter denne bestemmelsen kan derfor neppe anses som et særlig praktisk virkemiddel i kampen mot kriminaliteten i visse deler av MC-miljøene. Organisasjons- og foreningsfriheten kan videre lett tale mot en mer vidtgående kriminalisering av medlemskap i foreninger, eventuelt lemping av beviskravene i denne type saker.

Forbud mot symboler:

Overfor medlemmer av MC-klubber som idømmes betinget straffedom, vil domstolen etter gjeldende rett trolig kunne sette som vilkår i den betingede dommen at vedkommende ikke bruker MC-merke. Det framgår av straffeloven § 53 nr. 3 at lovens oppregning av vilkår ikke er uttømmende. Retten kan dermed sette andre vilkår som den finner hensiktsmessige i det konkrete tilfellet.

Forøvrig åpner lov 13. mai 1937 nr. 1 etter sin

ordlyd for at det ved forskrift utstedes forbud mot bruk av MC-merker. Loven hadde sin bakgrunn i nazi-bevegelsens fremvekst i Europa, og det framgår av lovens forarbeidene at man primært hadde politiske organisasjoner i tankene. En eventuell forskrift som forbyr bruk av MC-merker med hjemmel i denne loven kan reise spørsmål i forhold til organisasjons- og foreningsfriheten, og bruk av loven utenfor de politiske markeringer ble ikke grundig vurdert da loven ble gitt. Et merkeforbud kan videre tenkes å få uønskede sideeffekter. Et effektivt forbud vil usynliggjøre klubbene, og det kan dermed vanskeliggjøre politiets arbeid.

Utradisjonelle etterforskningsmetoder:

Spørsmålet om bruk av utradisjonelle etterforskningsmetoder som f. eks. hemmelig telefonavlytting, romavlytting, husransaking og bruk av anonyme vitner er som nevnt utredet av Metodeutvalget på generelt plan. Utvalgets innstilling som ble avgitt 4. mars 1997, er nylig sendt ut på høring med høringsfrist 1. oktober 1997. Regjeringen vil vurdere MC-problematikken i oppfølgingen av innstillingen.

Inndragningsregler:

Vi har i dag inndragningsregler i straffeloven 22. mai 1902 nr. 10 §§ 34-38. I forhold til MC-kriminalitet kan man tenke seg inndragning av våpen, vinning og motorsykler. Bevisbyrden i inndragningssaker påhviler påtalemyndigheten. Inndragningsreglene er også under vurdering med sikte på revisjon. Det ble avgitt en utredning om mer effektiv inndragning av vinning i fjor (NOU 1996: 21). I utredningen foreslås det ingen spesielle regler for MC-kriminalitet, men det foreslås å snu bevisbyrden med hensyn til sammenhengen mellom den straffbare handlingen og vinningen i saker som gjelder grove forbrytelser generelt. Utredningen har vært på høring med høringsfrist 10. februar 1997. I den videre oppfølgingen av utredningen, vil regjeringen kunne se hen til eventuelle særskilte problem MC-kriminaliteten reiser.

Forannevnte tiltak ansees for særdeles relevante for å bekjempe kriminaliteten i visse motorsykelmiljøer. Jeg presiserer at politiinnsatsen er avgjørende. I tillegg må det ekstraordinære tiltak til slik jeg har redegjort for ovenfor. For meg har det viktigste nå vært å bidra til å beskytte vanlige folk der de ferdes og der de bor mot voldelige MC-Miljøer. Derfor er tiltaket med oppholdsforbud så vesentlig.

Spørsmål nr. 152.

Innlevert 16. juni 1997 av stortingsrepresentant Erling Folkvord.

Besvart 24. juni 1997 av forsvarsminister Jørgen Kosmo.

Spørsmål:

«Jeg takker for forsvarsministerens svar på et skriftlig spørsmål, der han redegjør for at Forsvarsdepartementet følger statens lov- og avtaleverk om likestilling og at kvinnerekrutteringsgrunnlaget er godt. Nettopp derfor er det påfallende at minstestandard for kvinneandel ikke er nådd etter 11 år. Dette kan ha mange årsaker, men jeg vil i første omgang rette søkelyset på ett konkret tilfelle der det er grunn til frykte at det er tatt usaklige hensyn. Det gjelder en ansettelsessak høsten 1993 der to kvalifiserte kvinnelige søkere ble skjøvet til side til fordel for en mannlig søker. Likestillingsspørsmål er ikke drøfta hverken i innstilling eller protokoll. NTL protesterte i en protokolltilførsel som forsvarsministeren senere skriftlig har benekta eksistensen av. Jeg viser til vedlagte begrunnelse og spør hva forsvarsministeren vil gjøre for å få denne saken løst i minnelighet, i tråd med nevnte protokolltilførsel og gjeldende avtaleverk?»

Begrunnelse:

Utviklinga av den konkrete saken som er bakgrunn for dette spørsmålet, gir et mindre vakkert bilde enn det som er tegna i forsvarsministerens generelle svar om likestillingsarbeidet. Den ene av de to kvalifiserte kvinnelige søkerne som høsten 1993 ble satt til side til fordel for en mannlig søker, har seinere fått et brev der forsvarsministeren benekter at NTLs protokolltilførsel eksisterer. Ettersom jeg har lest både protokolltilførselen og forsvarsministerens brev, vet jeg at statsråden har gitt sin underordnede et svar som er i strid med faktum. Jeg kan derimot ikke utelukke at statsråden var i en slags uvitenhetens gode tro da han ga det uriktige svaret. Saken blir imidlertid ikke mindre viktig om det skulle være slik at noen i embetsverket har styrt denne saken slik at statsråden på en måte er blitt «lurt» til å benekte eksistensen av et av sakens vesentligste dokumenter.

Det er et velkjent fenomen at menn prøver å usynliggjøre kvinnelige arbeidstakeres kvalifikasjoner. Dette rammer ofte kvinner som er selvstendige, men statsråden har gått enda et stykke videre, når han benekter eksistensen av et saksdokument fra NTL.

Inntil noe annet er bevist, synes det for meg naturlig å sette den avtalestridige behandlinga av ansettelsessaken høsten 1993 i sammenheng med hva denne arbeidstakeren tidligere har vært utsatt for. Hun ble ved ett tilfelle bedt av en overordnet om å bruke

grunnlovsstridig framgangsmåte i en sak hun arbeidet med. Det ble åpenbart ikke satt pris på at hun da vurderte situasjonen selvstendig og avsto å medvirke til slik påvirkning av en dommer, at en - for departementet - ubehagelig rettssak kunne bli unngått. Men egentlig burde vel både statsråden - og staten - være glad for at det finnes medarbeidere som tenker selv i slike situasjoner? Situasjonen hadde vel vært vesentlig verre om arbeidstakeren hadde gjort det hun ble bedt om, og noen i ettertid avslørte at forsvarsdepartementet prøvde å påvirke en dommeravgjørelse ved hjelp av urene metoder? I et annet tilfelle ble hun utsatt for en utspørring fra overordnet om egen bakgrunn og egen lojalitet. Hun var på dette tidspunktet forlenget sikkerhetsklarert for de oppgaver hun arbeidet med. Utspørringen framstår derfor både som en blanding av disiplineringsforsøk og forsøk på politisk kartlegging/overvåking og som et klart brudd på arbeidsmiljølovens § 55A. Det er et grellt eksempel på en type kontrolltiltak som stundom brukes av ledere som misliker godt kvalifiserte underordnede som er i stand til å vise kritisk dømmekraft.

Det ser for meg ut som at denne sakas historie er nokså typisk: En vel kvalifisert kvinnelig arbeidstaker blir fratatt vanlige opprykks- og karrieremuligheter som en slags straff for at hun er litt mer selvstendig og litt mer dyktig enn det som blir verdsatt i et litt gammelmodig, gubbedominert miljø.

Jeg forventer en redegjørelse om hvorvidt statsråden nå vil rydde opp i denne saken. Hvis kvinnelige arbeidstakere i Forsvarsdepartementet i framtida ikke kan føle seg sikre på at de slipper å bli møtt med den type metoder som er brukt i denne saken, hjelper det lite med lange redegjørelser om likestillingsarbeidets gode utvikling. Ei opprydding må derfor være så tydelig at den ikke levner tvil.

Svar:

Jeg viser til mitt tidligere svar i forbindelse med spørsmål nr 132 til skriftlig besvarelse, der jeg orienterte om personalpolitikk og likestillingsarbeidet i Forsvarsdepartementet.

Den konkrete tilsettingssaken i Forsvarsdepartementet fra høsten 1993 som det nå refereres til, anser jeg ikke som en sak som gjelder likestilling. Dette er en personalsak som jeg ikke ønsker å kommentere. Det refereres også til at NTL protesterte i en protokolltilførsel, og at jeg skriftlig har benektet eksistensen av denne. I nevnte konkrete sak foreligger det ik-

ke protokolltilførsel. Protokoll fra møtet i innstillingsrådet 12 november 1993 konkluderer med at alle parter slutter seg enstemmig til vedtaket i innstillingsrådet.

Til videre orientering ble det i denne saken fra én søker fremsendt klage på tilsettingen til Stortingets ombudsmann for forvaltningen. Klageinstansen fant ikke grunnlag for å kritisere saksbehandlingen ved tilsetningsvedtaket. Vedkommende har også ved flere andre anledninger oversendt klager på tilsetninger og lønnsforhandlinger til både Stortingets ombuds-

mann, Likestillingsombudet og Stortingets kontrollkomité. Klageinstansene har ikke ved noen av disse anledningene funnet grunnlag for å kritisere saksbehandlingen ved departementets tilsetningsvedtak eller forhandlinger.

Forsvarsdepartementet arbeider kontinuerlig for å integrere likestillingsarbeidet i den øvrige personalpolitikken i departementet. Både departementet og tjenestemannsorganisasjonene arbeider i nært fellesskap for å fokusere på videreutvikling av likestillingsaspektet i vår organisasjon.

Spørsmål nr. 153.

Innlevert 16. juni 1997 fra stortingsrepresentant Erik Solheim.

Besvart 27. juni 1997 av justisminister Gerd-Liv Valla.

Spørsmål:

«Justisdepartementet nedsatte våren 1996 et utvalg for å kartlegge hva som skjedde med jødene eiendeler i Norge under 2. verdenskrig, det såkalte «Skarpnes-utvalget». Når vil innstillingen fra dette utvalget bli framlagt og hvordan vil Departementet behandle det at utvalgets flertall synes å betrakte sitt mandat som snevert skifteteknisk og ikke historisk og moralsk?»

Begrunnelse:

Historien om massedrapene på jøder under andre verdenskrig er en av de største skamplottene i vårt lands historie. Arrestasjonene av jødene ble foretatt av norsk politi, om enn etter tysk initiativ. Det er derfor viktig at debatten om «Skarpnes-utvalget» bidrar til at Norge gir den nødvendige historiske og moralske oppreisning og til at det blir kartlagt hva som skjedde med jødene eiendom. Dessverre ser det ut til at utvalget har delt seg i et flertall og et mindretall, slik at debatten om utvalgsinnstillingen blir vanskeligere enn den burde ha vært. Utvalgets flertall har oppfattet sitt mandat som snevert skifteteknisk og revisormessig og bidrar dermed ikke til tilstrekkelig forståelse av den uhyggelige forbrytelse deportasjonen og jødeutryddelsen var. Flertallsinnstillingen hindrer også at Norge får tatt det nødvendige historiske og moralske oppgjør. Justisdepartementet bør derfor allerede nå klargjøre at det vil legge mindretallets syn til grunn for det videre arbeide

med eventuell stortingsmelding. Av hensyn til debatten bør Justisdepartementet sørge for at innstillingen snarest blir lagt fram og at det blir lagt opp til en drøfting som er oss verdig og som ikke skaper ytterligere vansker for det jødiske samfunnet i Norge.

Svar:

Innstillingen fra Skarpnesutvalget ble overlevert til Justisdepartementet mandag 23. juni 1997 kl 11.00. I Justisdepartementets pressemelding samme dag uttalte jeg blant annet:

«Utvalget er delt i et flertall og et mindretall. Både flertallets og mindretallets syn er viktige innspill for Regjeringen i det videre arbeidet. Det er vår generasjons ansvar å sørge for at de fryktelige forbrytelsene som ble begått mot jødene under den 2. verdenskrig blir fullt ut belyst. Det er Regjeringens mål å rydde opp i den vonde arven etter jødeoppjøret på en verdig måte.

Dette er et moralsk ansvar. Jødene tap kan ikke begrenses til økonomiske beregninger alene. Den organiserte arrestasjonen, deportasjonen og likvidasjonen var et folkemord. Vi kan ikke endre det som skjedde. Men vi kan sette en moralsk standard for å påminne om dette mørke kapitlet i Europas historie.

Denne holdningen vil ligge til grunn for det videre arbeidet Regjeringen nå skal gjøre. I det arbeidet vil vi legge vekt på å holde kontakt med det jødiske samfunnet,---.»

I lys av dette vil Regjeringen ta standpunkt til hvordan rapporten skal følges opp. Saken blir senere lagt fram for Stortinget.

Spørsmål nr. 154.

Innlevert 18. juni 1997 av stortingsrepresentant Solveig Sollie.

Besvart 25. juni 1997 av kulturminister Turid Birkeland.

Spørsmål:

«I Budsjett-innst. S. nr. 2 (1996-97) ba komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti departementet gjennomgå ordningen for statsstipendiaterne og eventuelt revidere denne. Hvor står dette arbeidet i dag, og når kan Stortinget få departementets vurdering og eventuelle forslag til revisjon av ordningen, inklusive vurderingene om stipendnivå for forskere og forvaltningsansvaret for ordningen?»

Begrunnelse:

Ordningen med statstipend for forskere er en gammel ordning som tidligere ble forvaltet av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. Formålet med ordningen var å finansiere forskningsinnsatsen til særdeles kompetente personer.

Så vidt jeg har brakt i erfaring, har det vært to måter å tildele stipend på. Den første er et stipend knyttet til et trinn i Statens Lønnsregulativ. Den andre er et fastsumstipend, der satsene synes å variere noe etter en vurdering av hver enkelt stipendiat.

I flere år har statsstipendiaterne hatt en negativ lønnsutvikling. Fastsumstipendiater som i 1980 hadde 80 000 kroner i stipend, har i dag 85 000 kroner. Plasseringen av statsstipendiaterne i Statens lønnsregulativ synes også noe tilfeldig om vi sammenligner med andre forskere med tilsvarende kompetanse. På denne bakgrunn står det i Budsjett-innst. S. nr. 2 (1996-97) følgende:

«Desse medlemmene meiner statsstipendiatorordninga bør gjennomgåast og eventuelt reviderast. Det bør og vurderast om dagens tilknytning til Kulturdepartementet er den mest tenlege løysinga for dei som driv forskning. Dette må drøftast med statsstipendiaterne sine foreningar og Forskarforbundet.»

Jeg er kjent med at det har vært kontakt mellom departementet og Forskerforbundet om et møte med Statsråden, men at det enda ikke har vært avholdt. På denne bakgrunn vil jeg be om statsrådets vurderinger og svar på ovennevnte spørsmål.

Svar:

Kulturdepartementet har begynt arbeidet med en gjennomgåelse av statsstipendiatorordningen, og saken er blant annet tatt opp i et møte med Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. Det vil bli meldt nærmere om dette arbeidet i St prp nr 1 (1997-98).

Samtidig vil vi få rette opp noen misforståelser omkring statsstipendiatorordningen. Formålet med ordningen er ikke først og fremst å finansiere forskningsarbeid, men å fange opp dyktige kvinner og menn innenfor uvanlige eller tverrfaglige arbeidsfelt av samfunnsmessig betydning, altså personer som faller utenfor vanlige ordninger. Dette går fram av St meld nr 61 (1991-92) *Kultur i tiden*.

Når det gjelder statsstipendiaterens lønn, blir den fastsatt av Stortinget for hver enkelt stipendiat på bakgrunn av fremlegg i stortingsproposisjonen. Dette gjelder både fastsumstipendiater og stipendiater på statens lønnsregulativ. Lønnen blir fastsatt ut fra en skjønnsmessig vurdering av hver stipendiat, og både mulig kombinasjon med annet lønnet arbeid og disponible midler til ordningen blir tatt i betraktning ved vurdering. Siden ordningen blant annet skal fange opp dyktige personer uten formell kompetanse, vil avlønningen av statsstipendiater falle annerledes ut enn avlønning av forskere ved vitenskapelige institusjoner.

Det er ikke riktig at stipendiater som hadde 80 000 kroner i lønn i 1980, har 85 000 kroner i dag. Det var ingen stipendiater som hadde 80 000 kroner i 1980, jf Statskalenderen 1980. Fordi stipendiaterne er individuelt avlønnet, kan det være vanskelig å gi en generell oversikt over lønnsutviklingen deres. De statsstipendiaterne som hadde et fast beløp i 1980, hadde stipend fra 32 000 kroner til 100 000 kroner. I dag varierer størrelsen på fastsumstipendet mellom 60 000 og 120 000 kroner. Ca halvparten av fastsumstipendiaterne får 90 000 kroner. Nærmere halvparten av fastsumstipendiaterne er pensjonister, og for denne gruppen kan man heller ikke regne statsstipendene som hovedinntektskilde.

Spørsmål nr. 155.

Innlevert 19. juni 1997 av stortingsrepresentant Trond Mathisen.

Besvart 27. juni 1997 av miljøvernminister Thorbjørn Berntsen.

Spørsmål:

«Fritidshusbebyggelsen sin tilkobling til kloakk og rensesanlegg?»

Begrunnelse:

Viser til tidligere kontakt i saken. Saken gjelder endring av lov til å kunne kreve at fritidsbebyggelsen også har plikt til å knytte seg til offentlig avløpsledning/rensanlegg.

Da det er mange kommuner som har variert arealutnyttelse med områder hvor helårsboliger og fritidsbebyggelse ligger side om side, virker det urimelig at fritidsbebyggelse er fritatt for pliktmessig tilkobling.

Ovennevnte problemstilling berører mange Vestfold kommuner. Som f.eks Tjøme kommune. Tjøme kommune har ca. 4000 innbyggere: ca. 1400 helårsboliger, ca. 2500 fritidsboliger. Kommunen har ferdig kloakkplan for Vasser med ca. 600 fastboende og ca. 1200 hytter. Kostnadene på anlegget er ca. 40 mill. Det skulle være unødvendig med ytterligere kommentarer. Prinsippet om at forurenser skal være med på å betale, bør også gjelde fritidsbebyggelse.

En avklaring på dette område er av stor betydning for at kommunene kan løse sin oppgave med sanering av kloakk som går direkte i sjøen.

Ber om snarlig tilbakemelding.

Svar:

Jeg viser til spørsmål 155 vedrørende tilkopling av fritidsbebyggelse til offentlig avløpsledning.

Krav om tilknytning til offentlig avløpsledning reguleres av plan- og bygningsloven § 66. Når offentlig avløpsledning går over eiendom eller i veg som støter til den, eller over nærliggende areal, skal bygning som ligger på eiendommen knyttes til avløpsledningen. Plan- og bygningsloven § 82 gjør imidlertid unntak for denne bestemmelsen for fritidsbebyggelse. Eventuelt krav om tilknytning til kommunalt avløpsanlegg må derfor i utgangspunktet være begrunnet i forurensningsmessige forhold i hvert enkelt tilfelle, og reguleres da gjennom forurensningsloven.

Bebyggelsens vannforbruk vil normalt angi forurensningspotensialet. All bebyggelse med innlagt vann, også fritidsbebyggelse, må derfor ha utslippstillatelse. Den gis enten gjennom rammetillatelse for et bestemt område gitt av fylkesmannen, eller i spredt bebyggelse, av kommunen i medhold av forskrift om utslipp fra separate avløpsanlegg. Fritids-

bebyggelse uten innlagt vann medfører normalt svært liten fare for forurensning og trenger ikke utslippstillatelse.

Omfattende fritidsbebyggelse i et område kan medføre forurensningsmessige og hygieniske problemer. Miljøverndepartementet igangsatte i 1995 et prøveprosjekt i Oslo og Akershus for å vurdere alternativer til dagens ordning med rammeutslippstillatelse fra fylkesmannen. Prosjektet går ut på at fylkesmannen kan fastsette lokale forskrifter i områder med forurensningsmessige problemer om tilknytningsplikt til kommunalt avløpsnett for fritidseiendommer. Prosjektet skal evalueres etter prøveperiodens utløp i år, og det kan være aktuelt å gi alle fylkesmenn denne myndigheten permanent.

Vedlegg til svar:

Vedlegg:

Brev til Fylkesmannen i Oslo og Akershus datert 19. juni 1995.

DELEGERING AV MYNDIGHET TIL Å FASTSETTE FORSKRIFTER I MEDHOLD AV FORURENSNINGSLOVEN OM TILKNYTNINGSPLIKT TIL KOMMUNALT AVLØPSNETT FOR FRITIDSEIENDOMMER

Fylkesmannen i Oslo og Akershus delegeres myndighet til å fastsette forskrifter i medhold av forurensningsloven om tilknytningsplikt til kommunalt avløpsnett for fritidseiendommer. Prøveperioden varer ut 1997.

Avløp fra fritidsbebyggelse kan flere steder medføre forurensningsmessige og hygieniske problemer. I samråd med Statens forurensningstilsyn har Miljøverndepartementet besluttet å delegere til Fylkesmannen myndighet til å fastsette forskrifter i medhold av forurensningsloven om tilknytningsplikt for fritidseiendommer til kommunalt avløpsnett. Myndigheten delegeres som en prøveordning kun til Fylkesmannen i Oslo og Akershus.

Som følge av reglene i plan- og bygningsloven kan det ikke fastsettes noen generell regel om tilknytningsplikt i medhold av forurensningsloven; krav om tilknytning til kommunalt avløpsanlegg må derfor være begrunnet i forurensningsmessige forhold.

Miljøverndepartementet anbefaler at Fylkesmannen fastsetter forskrifter om tilknytningsplikt på bakgrunn av forslag utarbeidet av den enkelte kommune. Det er kommunene som har best kjennskap til lokale forurensningsmessige problemer, planer for utbygging av ledningsnett m m. Før forskriften kan vedtas må følgende forhold være ivaretatt:

1. Forskriften gis i medhold av forurensningslovens § 9 nr 1-3. Dette må gå fram av forskriften. Saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven vedrørende forskrifter må være fulgt. Tilknytningsplikt bør følge direkte av forskriften, og vil da ikke være et enkeltvedtak i henhold til forvaltningslovens regler. Det vil da ikke være noen klageadgang på et krav om tilknytning. Det er derfor særlig viktig at forskriften sendes på høring til alle berørte parter (hytteeiere) og at det gis en romslig frist for uttalelse. Det kan også være hensiktsmessig å se hen til forvaltningslovens regler om saksforberedelse ved enkeltvedtak (kapittel IV) som forhåndsvarsling, utrednings- og informasjonsplikt m m, for i tilstrekkelig grad å ivareta hytteeiernes interesser.
2. Tilknytningsplikten må gjelde fritidsbebyggelse innenfor et klart definert geografisk område der urensset utslipp fra fritidsbebyggelsen er et forurensningsmessig problem. Dette innebærer blant annet at det ikke vil være adgang til å fastsette et generelt krav om tilknytning innenfor én kommune. Det vil imidlertid være praktisk at det fastsettes én forskrift for hver kommune. Forurensningsproblemene kan for eksempel være fare for forurensning av drikkevann, badevann eller luktplager. De må kunne dokumenteres, og dokumentasjonen bør følge et eventuelt utkast til forskrift som sendes på høring.
3. Tilknytningsplikt må begrenses til fritidsbebyggelse som allerede har innlagt vann. Tilknytningsplikt for fritidsbebyggelse må ikke gå lenger enn det som ville fulgt av plan- og bygningsloven om bebyggelsen hadde vært å regne som bolig. For fritidsbebyggelse som har utslippstillatelse i henhold til forskrift om utslipp fra separate avløpsanlegg må utslippstillatelsen først tilbakekalles i h t forurensningsloven § 18, før tilknytning kan kreves. For gebyrberegningen gjelder lov om kommunale vass- og kloakkavgifter av 31. mai 1974 nr 17 og forskrifter om kommunale vann- og avløpsgebyrer av 10. januar 1995.
4. Det skal foreligge en analyse som dokumenterer at nytten av krav om tilknytning innenfor et område, er større enn de samfunnsmessige kostnadene med tiltaket. I den grad forskriften fastsettes etter forslag fra kommunen vil kommunen være an-

svarlig for utarbeidelse av en slik nytte-kostnadsanalyse. Analysen bør følge med et eventuelt utkast til forskrift som sendes på høring.

Fylkesmannen må vurdere de ulike sidene av et utkast til forskrift fra kommunen, og ta stilling til om myndigheten til å fastsette forskrift skal brukes.

Myndigheten delegeres til Fylkesmannen i Oslo og Akershus i en prøveperiode ut 1997. Forsøket bør evalueres etter prøveperiodens utløp.

Med hilsen
Håvard Holm e.f.

Magny Eggestad

Saksbehandler: Karl Erik Sjøholt, tlf.: 22 34 58 43

Kopi:

Statens forurensningstilsyn, Postboks 8100
Dep, 0032 OSLO
Samtlige fylkesmenn
Asker kommune, Rådhuset, 1370 ASKER
Aurskog-Høland kommune, Rådhuset,
1940 BJØRKELANGEN
Bærum kommune, Postboks 23, 1301 SANDVIKA
Eidsvoll kommune, Rådhuset, 2080 EIDSVOLL
Enebakk kommune, Enebakk herredshus,
1912 ENEBAKK
Fet kommune, Postboks 100, 1900 FETSUND
Frogn kommune, Postboks 10, 1441 DRØBAK
Gjerdrum kommune, Postboks 10,
2022 GJERDRUM
Hurdal kommune, Rådhuset, 2090 HURDAL
Lørenskog kommune, Rådhuset,
1470 LØRENSKOG
Nannestad kommune, Kommunehuset,
2030 NANNESTAD
Nes kommune, Postboks 115, 2151 ÅRNES
Nesodden kommune, 1450 NESODDTANGEN
Nittedal kommune, Rådhuset, 1482 NITTEDAL
Oppegård kommune, Rådhuset, 1410 KOLBOTN
Rælingen kommune, Postboks 100,
2008 FJERDINGBY
Skedsmo kommune, Postboks 313,
2001 LILLESTRØM
Ski kommune, Postboks 10, 1401 SKI
Sørums kommun, Postboks 115,
1920 SØRUMSAND
Ullensaker kommune, 2051 JESSHEIM
Vestby kommune, 1540 VESTBY
Ås kommune, Postboks 195, 1430 ÅS
Oslo kommune, Rådhuset, 0037 OSLO

O. Fredr. Arnesen. August 1997.